

Kmečka trgovina

S sejma na sejem

V našem kmečkem ljudstvu se je vkoreninila misel, da se pač mora živina na sejmu prodati. In tako se začne romanje živine po ure in ure daleč, v druge okraje. Če se na tem sejmu živinče ne proda, se potem žene na drugega. Tako romanje se vleče včasih skozi mesece in mesece. Živina pa, ki je bila — preden se je postavila na sejma — lepa, je od sejma do sejma slabša, ker ji pač škoduje dolga pot in poleg tega je še neredno oskrbovana na sejmске dneve. Za shujšano živinče se manj skupi, kmet pa ima še to škodo, da zabije čas s pohajanjem sejmov, saj je treba dva člana družine pognati z živinčetom vred za ves dan od doma, ki tudi morata živeti in si kupiti hrano v kraju, kjer je sejma. Zato način postavljanja živine na gotovo mesto (sejem), kjer si jo pride kupec ogledat, ni najbolj primeren. Vedno je bolje, da pride kupec na dom in tam kupi živinče, če mu ugaja. Težavna iskanja kupca, ki pač ne more vedeti, kje je kakšno živinče na prodaj, bi pa naj obvarovale naše organizacije pri fari. Tem bi naj vsak sporočil, kakšno živino ima na prodaj, kupci bi pa bili v stalnem stiku s farnimi organizacijami. Vsaka farna organizacija bi si poiskala gotov krog kupcev. Ti kupci bi, recimo, tedensko po dvakrat vprašali organizacijo, kaj ima na prodaj, nakar bi se podali v svrhu kupčije na dom dotičnega kmetovalca. Ta način kupčije bi bil za kmeta in kupca mnogo bolj primeren, praktičen in koristen kot pa vedno preganjanje živine s sejma na sejma.

Državno nadzorstvo nad žitom in drugim živežem

Ministrski svet je izdal uredbo, glasom katere se morajo popisati vse zaloge pšenice, koruze, rži, ječmena in ovsa, kakor tudi pšenične moke pri vseh trgovskih mlinih in trgovcih z žitom. Zaloge se bodo vpisale v posebno »žitno knjigo«, ki so jo dolžni lastniki in redni voditi. Voditi žitne knjige so oproščeni oni trgovci, pri katerih mesečni zaključki ne presegajo 2000 kg žita ali moke. Nadzorstvo vrši upravna oblast po svojem okrajnem kmetijskem referentu, v samoupravnih mestih pa po posebnem referentu mestnega poglavarstva. Prekrški se kaznujejo z denarno kaznijo do 50 tisoč dinarjev in z zaporom do 30 dni. Po uredbi so tudi vse prometne ustanove dolžne voditi točne podatke o prometu žitaric in jih v mesečnih pregledih pošiljati prometnemu ministru.

V sporazumu z ministrom za vojsko in kmetijskim ministrom je pa finančni minister predpisal pravilnik o zalogah hrane. Hrana se bo po tem pravilniku nakupovala neposredno od proizvajalcev, zadržanih zvez, trgovcev z živežem ter na trgih. Nakup izvršuje trilateralna komisija, v kateri sta dva državna uslužbenca, tretji pa zaprišežen zasebni strokovnjak. Komisija sklepa pogodbe na kraju samem, prevzema živila in jih oddaja v upravljanje po pisemnih navodilih pristojnega ministra. Zaloga živil se bo hranila v državnih in samoupravnih prostorih, po potrebi se pa bodo prostori še najeli. Zaloga živil na področju kmetijskega ministra bodo porabljene za pasivne kraje. V čisto pasivnih krajih se bo smela elromašnim družinam izdajati hrana tudi brezplačno, ponekod bodo pa lahko hrano odslužili z delom pri javnih gradnjah. Fond za zalogo živil bo pod nadzorstvom finančnega ministra, ki bo zanj preskrbel tudi denarna sredstva. S temi sredstvi se bo hrana nakupovala, krili stroški za pridelovanje in ohranitev. Nadzorstvo nad denarnimi posli nakupa hrane bo pa vršil poseben odbor.

Zakol živine doma

se je začel, ko živina ni imela nobene cene. Ko se je s tem začelo, se je tega načina vnovčenja živine poslužil mnogoteri, ki ni mogel živine prodati tako, da bi zanj dobil vsaj približno vrednost živine. V sedanjih časih, ko je živina zelo iskana od strani vojskujočih držav, pa tudi neutrancev, se je splošno pričakovalo, da bo živina dobila svojo ceno in je torej ne bo treba več pobijati doma. In res, cena živine je poskočila v trgovini z drugimi državami, toda ni v istem razmerju poskočila pri naših živinorejcih. Še vedno se nakupovalci tako rekoč norčujejo iz živine in jo kupujejo, kakor se jim poljubno, dobro vedoč, da so živinorejci zaradi letošnjega splošnega pomanjkanja krme v stiski in bodo živino morali odprodati. Radi tega dejstva ne bo živinorejcem spet preostalo nič drugega, kot da živi-

no zakoljejo doma in meso sami razprodajo, kar se posebno dobro ohnese v krajih, kjer je mnogo delavstva. Znan nam je primer, ko je v oddaljenem kraju mesar za bolj slabo tele ponudil šest kovačev. Kmet, ki teleta ni mogel rediti, pa tudi ne za tako ceno prodati, je tele sam pobil. V enem dnevu je radi bližnje tovarne razprodal vse meso ter dobil zanj ne šest kovačev, ampak 230 din, ostala mu je pa še koža, ki jo je dal usnarju v delo za obutev. Iz tega sledi, da se v zelo mnogih primerih — kjer je količkan izgledov za prodajo mesa — izplača pobiti živino doma, posebno sedaj, ko so kože zelo iskane in se dobro plačajo, pa tudi loj se lahko povsod proda po 15 din kg, svinjska mast pa po 18 din. Sicer so pri tem sitnosti, toda če napravimo račun, vidimo, da se za živinče skoraj vedno več dobi, kot pa, če se pod ceno proda. Dokler torej živina ne bo imela tiste cene, kot bi jo v razmerju z drugimi cenami morala imeti, bo mnogim bolj kazalo živinče zaklati doma in doma razprodajati.

Konjsko meso gre v denar

Stari konji navadno nimajo nobene cene, ker se pač pri nas konjsko meso težko proda. Drugače je pa v Belgiji. Tam prav posebno radi imajo konjsko meso. Prej so Belgijci konjsko meso dobavljali od drugod, sedaj so se pa obrnili na nas. V mariborski mestni klavnici se je zadnje čase pobilo zelo veliko konj, katerih meso se je odposlalo preko Nemčije v Belgijo. Toliko starih kljusetov se v tej klavnici že dolgo ni pobilo kot sedaj in prav vse konjsko meso je šlo v Belgijo. Vidimo torej, da ima vsaka stvar ob svojem času svojo vrednost. Poleg konjskega mesa pa gre iz Maribora vsak dan preko meje tudi ogromno drugih živil, predvsem svinj.

Položaj na naših trgih

Da se je uvedla enotna cena za sladkor, smo poročali že zadnjič. V Sloveniji se pri tem sladkor ni nič podražil, pač pa ponekod na jugu države. — Primanjkuje pa kave, ker Narodna banka zadnje čase ni dajala deviz za nakup kave. Cena kavi se dviga. Kava, ki je stala prej 43.50 dinarjev, stane danes že 59—60 din. V drugih deželah je pa — kar se tiče kave — še slabše kot pri nas. — Tvorilce čokolade ne dobe kakava za izdelavo čokolade in so nekateri že odpustile delavce. Narodna banka bo menda sedaj izdala devize za naročitev kakava v Nizozemski Indiji, da bodo mogle tovarne čokolade delati naprej. — Pred štirimi tedni se je čutilo pomanjkanje riža, toda pravočasno smo se dogovorili z Italijo, ki nam je že poslala 500 vagonov riža, ki je bil takoj razprodan in sedaj glede riža ne trpimo pomanjkanja. Uvozi bomo še več riža, ker je njegova kakovost dobra. Uvaža se riž vrste »Splendore«, ki stane v trgovini na debelo 8.10 do 8.50 din. — Parafina manjka, ker se je uvoz iz Poljske ustavil, Romunski je pa predrag. — Cena kositraste kave, kavčug se je podražil v preteklem tednu za 4.5%, egiptovski in indijski bombaž pa celo za 9.7%. Tudi cena železa se dviga. Na žitnem trgu je kupčija majhna. Cene za pšenico so zaradi pomanjkanja ponudbe nominalne ter znašajo za bačko in banatsko blago 205 din. Bačka in banaška moka velja po kakovosti v Vojvodini 305—315 din. Za staro koruzo smo slišali ceno 145 din pariteta Indija, za novo umetno sušeno pa 135.50 din, tudi pariteta Indija. Cene rži se gibljejo med 155 in 157.50 din, ovsa pa med 255 in 265 din 100 kg.

Cene živine po sejmih

Voli. V Seini ob Dravi so bili kupljeni okrog 1200 kg težki plemenski voli po 4.25 din kg, za okrog 1700 kg težke pitane vole prvega razreda pa ponujajo mesarji 6.50 din kg žive teže, a lastnik jih drži po 7 din kg. Na ptujskem sejmu so dosegli voli 5 din kg, v Kranju 5.50—6.50 din, v Radovljici pa 5 din kg žive teže.

Krave. V Ptujju so dosegle ceno 4.50 din, v Kranju 4.50—5 din, v Radovljici pa prav tako 4.50 din kg žive teže.

Telice. Ptuj 4 do 4.75 din, Kranj 6.25—6.50 din, Radovljica do 5 din kg žive teže.

Teleta. Ptuj 4.50 din, Kranj 7.50—8.50 din, Radovljica 6—7 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. V Ptujju so bili 6—12 tednov stari prasci po 60—120 din komad, 1 kg žive teže pa 6—6.75 din, v Kranju 7—8 tednov stari prasci 140—260 din komad.

PAZITE PRI BATERIJAH na znamko CROATIA

Pršutarji (proleki). Ptuj 7—7.75 din, Kranj 9—10.50 din, Radovljica 8—9 din kg žive teže.
Debele svinje (špeharji). Ptuj 8—10 din, Kranj 12.50 din, Radovljica 10 din kg žive teže.

Tržne cene

Meso. Ptuj govedina 8—11 din, teletina 12 din, svinjina 12 din, sveža slanina 16 din, prekajena svinjina 20 din, svinjska mast 20 din; Kranj govedina 12—14 din, svinjsko meso 16—13 din, suha slanina 24—26 din, svinjska mast 20—21 dinarjev 1 kg.

Žito. Kranj pšenica 250 din, ječmen 225 din, rž 200 din, oves 200 din, koruza 180 din stot.

Fižol. Ptuj 4.50—5 din, Kranj 5—6 din, Radovljica 5 din kg.

Krompir. Ptuj 1.25 din, Trbovlje 1.75 din, Kranj 1.50 din, Radovljica 1.50 din kg.

Kože. Svinjske: Kranj 9 din, Radovljica 8 din 1 kg. — Goveje: Kranj 14—15 din, Radovljica 12 din kg.

Volna. Kranj oprana 34—36 din, neoprana 24 do 26 din kg.

Mleko. Ptuj 1.50—2 din, Trbovlje 2.25 din, Kranj 2—2.25 din liter.

Drva. Kranj in Radovljica 100—110 din kubični meter.

Jajca. Ptuj 1—1.25 din, Trbovlje 2 din komad.

Krma. Seno: Ptuj 100—125 din, Kranj 100 din, Radovljica 100 din stot. — Slama: Ptuj 25 din, Kranj 75 din, Radovljica 50 din stot.

Med. Kranj 24—26 din, Radovljica 20 din kg.

Sadje. Jabolka 4—5 din, kruške 5—6 din kg.

Zelenjava. Glava zelja 2—4 din, komad endivije 1—1.50 din, zelenjad v kupčkih 1 din.

Sejmi

11. decembra svinjski: Središče — 12. decembra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož (živalski v Mariboru je radi slinavke zabranjen) — 13. decembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živalski: Jurklošter; živalski in kramarski: Zalec, Sv. Peter pod Sv. gorami, Trbovlje — dne 14. decembra tržni dan: Turnišče — 15. decembra tržni dan: Trbovlje; živalski: Slov. Bistrica — 16. decembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; goveji in svinjski: Videm ob Savi.

*

Soljenje živinske krme

zanima marsikoga letos bolj kot prejšnja leta, posebno, ker je letošnja krma slabša radi spomladanskih poplav. Kljub temu, da smo o stvari že mnogo pisali v gospodarski prilogi »Kmečko delo«, še vedno dobivamo vprašanja, kako je treba soliti. Ker je krma, kakor rečeno, slaba, nima v sebi toliko soli, kolikor je živalsko telo potrebuje; sol je pa telesu potrebna prav tako kot druga hranila. Slama, pleve, prestaro košeno in kisló seno, koruznica in korenjstvo ima premalo soli, kar se posebno občuti v zimskem času, ko je žival bolj v hlevu. Zato moramo dodati govedu na vsakih 100 kg žive teže 5 gramov soli, torej 400 kg težka krava dobi na dan 20 gramov ali približno eno žlico. V kakšni obliki se daje sol, je vseeno, dá se pač pri tistih krmilih, ki jih drugače žival ne žre rada, in na ta način, da bo žival sol res dobila. Ob sedanjih pocenitvi živinske soli (ki je cenejša kot pa solni kamen za lizanje) bo najbolje to sol raztopiti v vodi in z vodo rahlo ovlažiti krmo, ki se poklada. Toda vedeti moramo, da je pri letošnji slabi krmi skoraj še bolj potrebno kot soliti krmi dodajati klajno apno, o čemer je lepo pisano v letošnji oktobrski številki »Kmečkega dela«. Živalim, ki se krmijo s slabo krmo, gladojajo les, ližejo zid, grizejo cunje, doječim in brejim živalim ter mladi živali vseh vrst je neobhodno potrebno dodajati klajno apno. Odraslo govedo ga naj dobi na dan približno eno do dve žlici. Apno se potrosi po krmi ali pa pomeša med otrobe ali drugo krmo. Klajno apno je bel, nediseč, iz odbranih kosti nalašč za poklajo živini pripravljen prašek. — V splošnem pa čitatelje redno našo gospodarsko prilogo »Kmečko delo« kjer se je o tem in o drugih važnih stvareh že dosti pisalo.